

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Temeraria iudicia, & aduersus eadem remedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

ces ad videndum reddantur: *caput* verò insigni astu semper subducere, & occultare. Eodem igitur modo visum vos exacuere oportet; magnaque diligentia conquirere quidquid tū ad vestra, tum ad aliorum conscientia puritatem conseruandam conducere iudicaueritis: ne vestra forsan negligentia discrimen aliquod adeant, nisi maturè periculum imminens auertatis. absit tamen omnis malitia, & quæuis obliqua intentio. Hoc igitur est admirabile illud consilium, quod Christus omnibus & superioribus, & subditis, & inter se æqualibus dedit: vt *extrema*, quæ in vitium propendent, fugientes, *medium* sectentur. Ita tamen, vt in superioribus excellat cauta *prudencia* in cæteris verò *sinceritas* & candor: vti postea declarabimus.

§. I. *Temeraria iudicia, & aduersus eadem remedia.*

ATEMERARTIS iudicijs sanctam *sinceritatem* euertentibus ducamus exordium: sunt hæc iudicia nostri sententiæ quædam definitiua, quæ quod nobis duntaxat ita videatur, sine certo vlllo fundamento, aliena dicta, factaue condemnant. Quæ sententia, dum aliquo modo dubia est, & non nisi leuibus coniecturis nititur, dicitur *suspicio*. Ita iudicabat Sacerdos a *Heli* annam Samuelis matrem vinolentam & ebriam esse, quod multis cum exoticis gestibus, ab Spiritus feruore prouenientibus, orantem videret. Melitenses quoque b *Paulum* Apostolum *homicidam* esse dicebant, quod eius, tempestate iam erepti, digitum viperam præmorderet: quasi *vltra diuina non sineret eum viuere*. Sed temerarijs hisce iudicijs magna Deo irrogatur iniuria, quia temerè sibi talis arrogat, quod ad solum Dei tribunal spectat, nam quemadmodum in magnam turbationem, ac Reip. damnium cederet, si quisque sibi iudicandi partes assumeret; controuersiasque inter ciues ortas suo calculo dirimere contenderet; aut si *secularis* Iudex in *Ecclesiasticas* causas, quæ sui fori non sunt sese immisceret, easque expediret: ita absurdum est ac temerarium te vilissimum vermiculum, Dei ac I E S V Christi vniuersalis viuorum & mortuorum Iudicis, ad quem solum de verbis & operibus intimisque cogitationibus (vtpote qui solus illas perspectas habet) iudicare spectat, officium tibi non commissum, liberè vsurpare. c *Tu quis es*, inquit *Apostolus*, *qui iudicas alienum seruum?* d *Vnus est*, inquit *S. Iacobus*, *legislator & Iudex, qui potest perdere & liberare. Tu autem quis es, qui iudicas proximum?* nō attēdis, te hoc tuo iudicio re ipsa ostēdere, iudicē nō esse vnū: cum & ipse tibi hoc munus arroses: Quæ nā tua, inquit *Iob*, audacia, vt e *faciem* & quasi laruā *Dei* accipias, & pro eo iudicare nitaris, vsurpādo tibi temerè quod Deitati illius est propriū? f *noli ante tēpus iudicare*, cū certū Deus iudicio diē præscripserit. Terribile in hanc rē exēplum refert *S. Dorotheus* de monacho, qui cum audisset quendam in fornicationis peccatum incidisse sine vltiori examine illum condemnauit. Cumque paulò post fornicat-

*Extrema
vitanda.*

*Prudens su-
perior, sim-
plex sit sub-
ditus.*

Suspicio.

a 1. Reg. 1. 14

b Act. 25. 4.

*Dei est iudi-
care, cum tu
tibi id su-
mis?*

c Rom. 4. 1.

d Iac. 4. 12.

e Iob. 53. 8.

f 1. Co. 4. 5.

Angelus
arguit iudi-
cantem.
apud Clem.
c. 2.

2.
g 1. Co. 2. 11.

h Iere. 17. 9.
Occulta &
futura vi-
de scis?

Coniectura
non sufficit.
Epist. 2.
decret. l. 19.
mor. c. 14.
i Gen. 18. 21.

k Ioa. 7. 24.

3.
I Tob. 4. 16.
Velles ne iu-
dicari?

4.
m Luc. 6. 37
Mat. 7. 3.
Serm. 6.
Iudicans a-
lium sape
grauius
peccat.

tor ille defunctus esset, apparuit monacho Angelus quidam, defuncti ani-
mam secum adducens, vt illā iudicaret, sententiamque vltimā in eā ferret
cū iam ante illam diiudicare cepisset. Quo audito, perterritus monachus
grauem suum errorem animaduertit. & in posterum cum quodam alio di-
xerit proculdubio: *non iudicare veni, sed iudicari.*

AD HÆC: quæ maior temeritas esse potest, quàm occulta, quæ nec scis,
nec scire potes, diiudicare, g *Quis* (ait Apostolus) *hominum seu quæ sunt homi-
nis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est?* Imò & ipsummet multa eorum præte-
reant, solusque h *Spiritus* diuinus illa nouit, qui cordis penetralia scrutatur.
Quomodo verò iudicare poteris illum, qui hodie improbus est, cras talem
etiam futurum, vel non conuertendum: cum solus Deus norit, quæ euentu-
ra sint? Si dixeris: ex indicijs externis perspicui posse, quæ intra mentem deli-
tescunt, quæque postea euentura sunt: hoc ipsum, *temeritatem* tuam arguere,
& prudentiæ defectū indicare, tibi respondeo. Imò, quāuis legitimus pro-
ximi tui iudex esses cōstitutus: eundem tamen nisi sufficienti rei probatione
precedente dānare nō deberes: quare si nudis leuibusque indicijs nixus illū
condēnes: insignē illi iniuriā irrogas. Nā & ipse Deus (vt Euaristus, & Greg.
Pontifices obleruarūt) quod nostrā temeritatē iudicandique pronitatē refre-
naret, Sodomitarū peccata diiudicare noluit, nisi verbis illis præmissis: *de-
scendā & videbo, virū clamore, qui venit ad me, opere cōpleuerint; an nō est ita, vt
scia:* quo loquēdi modo ostēdere voluit, se nō ex solo relatu, aut leuibus cō-
iecturis diiudicare; sed re planē comprobata, & benē perspecta, k *nolite in-
quit Dominus iudicare secundum faciem, sed iustum* veritatisque conforme
iudicium iudicate.

IDEM suadet lex illa naturalis, quæ præcipit: *I quod ab alio oderis tibi fieri ne
tu alteri facias.* Nollēs porrò à quoquā temerè iudicari de rebus tuis: cur igitur
de alienis ipse tam leuiter diiudicas? nollēs ab alio interius contemni:
cur ergò tu aliū contēnis? Si nollēs falsū testimonium ab alio de te dici: cur
tu iniuste & immeritò aliū calūniaris? temerariū. n. iudicium aliud non est,
quàm quidam proximi contemptus, & falsum de illo testimoniū, quod in
corde aduersus illum profers, dum sinistram de illo concipis opinionem.

DENIQUE: si proximi peccatum tam graue tibi videatur, considera, qua-
so, tuum quod temerè hic iudicando committis; sape etiā grauius fore. Audi
quid in hāc rē olim edixerit Dominus, m *nolite iudicare, & non iudicabimini,
nolite condemnare, & nō condēnabimini. Quid autem vides festucam in oculo fra-
tris tui: trabem autem quæ in oculo tuo est, non consideras?* Fatue, inquit, san-
ctus Dorotheus, dispicet tecum ipse temerarium iudicium; de proximo tuo,
eiusque contemptum, magnæ *trabis* instar esse, oculos tuos opprimen-
tis; peccatum verò illius, quem tu condemnas, non nisi *festucam*. Tibi

ergò

ergo certo perluadeas grauius tibi imminere iudicium; ac maiorem impendere condemnationem. **OPHARISÆVS**, qui vnà cum Publicano orandi causa in templum ascenderat, condemnatus egressus est; non quòd ob Deo accepta beneficia gratias ageret, sed quòd temerè iudicasset, & còdènasset publicanū vt nefariū ac sceleratum reputans eum, qui sua pœnitentia se iustificauerat. Atq; vt præcòps hoc Pharisæi iudicium publicano nihil nocuit, sed ipsimet à quo profectū erat: ita quoque (inquit Augustin.) sæpè iudiciū: temerarium minimè nocet ei, qui iudicatur: iudicanti tamen semper temeritas nocet. Ac præter hanc culpam duo grauiā tibi afferet mala; primum, quòd iusto Dei iudicio in eadem peccata ipse incidas, de quibus iudicas: quemadmodum bonus ille senex, qui de seipso (referente Cassiano) dicebat: in tribus iudicauī & reprehendi fratres meos: & in eadem tria ipse deinde sum collapsus. memineris etiā terribilis illius sententiæ Christi: *in quo iudicio iudicaueris, iudicabimur; & Apostoli: q̄ propter quod inexcusabilis es homo omnis, qui iudicas, in quo enim iudicas alterum, te ipsam condemnas: eadem enim agis, quæ iudicas.*

Hinc secundum oritur incommodum, permitturum scilicet Deum vt alij quoq; te sint temerè iudicaturi, vt ipse alios iudicas. Idcirco non immeritò Propheta dixit: *vt qui preda ris: non etiam pradaberis? & qui spernis, nonne & ipse sperneris?* æquissimum namque est, vt *eadem mensura remeiaris, qua proximo mensus es.*

Qvis denique miseram & infortunatam vitam mortemq; amarā referat, quā huiusmodi iudicia suspicionesq; adferent, si praua eisdem consuetudine assueueris? illa siquidē (vt B. Dorotheus bene notauit) à còmercio familiaritatēq; Dei te auocāt. neq; enim is lumen suū oculis immittit, huiusmodi trabibus impeditis. Impediunt etiam, ne proprios possis defectus agnoscere, dum nimis in alienis dispiciendis occuparis. animam quoqueurbationibus, angustijs, curis, molestijsque replent; quin & orād murmurata, querelas, detractionesque soluunt. Suspiciones, (inquit S. Augustinus) venenum amicitiae sunt & pestis: quòd vnionem turbent, pacē auferāt, confidentiā tollant, ac fidelitatē, quā inter amicos esse oportet, discindant. Quā enim inter cōiugatos futura còcordia, si nunquā absint suspitiones? inter superiores & subditos, si alter alterū semper habet suspectum? inter fratres & religiosos, si de cogitationibus & intentionibus mutuis temerè diiudicant? O execrandā in iudicādo temeritatē, tot malorū causā & radicē! Sed quid mirū, tā prauos ipsam fructus edere, cū, teste S. Thoma, tam prauas habeat radices? temerè se. iudicātis malitiā, & illius affectū, odio, rācore, inuidia, vel præsumptione deprauatū? hinc dixit Salomō: *1 cor sapientis in dextra eius; & cor stulti in sinistra illius: sed & in via stultus ambulās, cū ipse nisi*

o Luc. 18.

5.

Pratum iudicium iudicanti noxiū.

Lib. 2. de ser. Dō. in monte c. 6.

6.

Teipsum iudicas.

Li. 5. c. 30.

p. Mat. 7. 1.

q. Rom. 2. 1.

7.

Alij te iudicabunt.

1. Sa. 31. 2.

Luc. 6. 38.

8.

Serm. 9.

Suspicio-

num dān-

na.

Lib. de ami-

citiā c. 24.

9.

2. 2. q. 60.

8. 5.

1. Eccl. 10. 2.

Radix prau-

iudicij.

Li. de utili-
tate ab ini-
micis ca-
pienda.
u Job. 15. 21.
Li. 12. c. 21.
Et lib. 14. 2.
D. Au. ser.
12. in ps. 112.
Serm. 20.

21. Cor. 13. 5.
y 1. Pet. 4. 8.

Omnia be-
nigne inter-
pretare.

2 Rom. 14. 3.

Serm. 40.
in Cant.
Charitas
ingeniosa.

Serm. 6.
Hodie tibi
erascimur

Hom. in id
nolite iudi-
care, tom. 8.
Expedi-
tate in bo-
num.

D. Tho. 2. 2.
q. 60. ar. 4.
ad 1.

piēs sit, oēs stultos aestimat. NEMO est qui nesciat, oēs homines naturaliter cor eodē in latere habere: sed improbus, & inimicus, inuidus atque arrogans in sinistro illud habere dicitur; eō quōd sinistrē de alijs sentiat: atque ut Plutarchus ait, odio excātur: vt ea, quæ videt, in malam deterioremq; partem interpretetur; & vbi ipse impedit; & alios impingere putet: & (vt in libro Job dicitur) u *cum pax sit insidias suspicatur.* Nā (vt declarat Greg.) quid ille de proximis suis cogitat: hoc illos de se vicissim suspicatur cogitare. Cor itaque à sinistro latere in quo illud habes, in dextrum transmuta, in quo iusti, misericordes, humiles, ac simplices illud habent: vt ita iudices, alios eodem in loco illud habere. Attēde, inquit S. Dorotheus, quōd eundē, *cibum* sanus homo in bonum, & ger in prauum ac vitiosum humorem conuertat: quin & qui bonæ est corporis cōstitutionis, etiā ineptum & vitiosū cibum solet in bonū sanguinem conuertere: & tu si Sāctus fueris, quod alij temerē cōdemnant; tu cum caritate excusabis: quæ (vt Apostolus ait) *non cogitat malum, y & operit multitudinē peccatorum;* & quidquid proximus egerit, rectē interpretatur: sicut Sāctus ille Monachus, qui cū aliorū cellam *minimā* ordinatam cernebat, nimio id erga spiritalia studio & ardori adscribebat: qui adeo exactē corporalibus vacare non sineret: cū verō aliorū *benē* compositam mundatamque videbat: quemadmodum sedulam animē ita & exteriorum rerum curam illos habere aiebat. Huc spectat quod Apostolus ait: *2 is qui manducat, non manducantem non spernat: & qui non manducat manducantem non iudicat.* cām enim opera *arbitraria* sunt, quæ tum bene, tum malē agi queunt: quisque debet existimare proximum in eo, quod agit, non errare; sed benē agere. Quod si opus *externum* excusare nequeas (ait Bernardus) *intentionem* saltem excusa: tibi que persuadeas, id ignoranter, aut inaduertenter & fortuito esse factum. Si verō nec huc descendere licuerit; eō quōd culpa sit nimis euidentis ac manifesta, dic intra te ipsum: *vehemēs aliqua tentatio* virum hunc inuasit, ac postrauit: quid ego fecissem, si eadem me fuisset aggressa. Adiungit S. Dorotheus, alium Monachum religione insignem dixisse in re simili; *Is hodie peccauit, ego forsan eras;* is ad se reuertetur, resipiscet, & agerque de commisso pœnitentiam, ego forsan non agam: nam ad omne opus bonum piger & lentus sum. Et quamuis in hac excusatione interdum decipi te contingat: non propterea omittere est. nam, S. Augustino teste, tolerabilius & melius fuerit cogitare, malos esse bonos; quam praua iudicandi consuetudine suspicari, bonos esse malos. nam in hoc posteriori iudicio bonos offendis in priori nec malis, nec tibi ipsi nocēs: resta siquidem intentione procedis, & iuxta Christianæ prudentiæ regulas, quæ in dubio proximo fauet, boni sui nominis possessionem habenti.